

Aan de leden**Datum**

4 maart 2022

Kenmerk

SEC/U202200200

Lbr. 22/013

Telefoonnummer

070 373 8393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Oekraïne

Geachte leden van college en gemeenteraad,

De gevolgen van de inval van Rusland in Oekraïne raken ons diep. Jan van Zanen heeft, als co-president van de wereldkoepel van gemeenten UCLG en als VNG-voorzitter, zijn zorgen geuit over de Russische inval in Oekraïne. Hij benadrukte dat lokale overheden in conflictsituaties een cruciale rol spelen als bevorderaars en facilitators van vrede, vrijheid, democratie en welvaart. [Lees meer](#)

Dringende oproep: Opvangplekken voor Oekraïners door gemeenten

We zien dat gemeenten met veel betrokkenheid kijken naar mogelijkheden om ondersteuning en opvang te bieden voor Oekraïners die gevlucht zijn. Er zijn met spoed plekken nodig.

Deze week zijn de eerste opvanglocaties geopend. Deze lopen inmiddels vol. Alle signalen wijzen erop dat de vluchtelingenstroom nu echt op gang gaat komen. Er is daarom dringend behoefte aan nieuwe locaties. De VNG roept daarom gemeenten op om de mogelijkheden voor opvang te inventariseren. U kunt beschikbare locaties (aantal plekken, periode en contactgegevens) mailen naar info@vng.nl.

Bij de opvang van Oekraïense vluchtelingen zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor de realisatie van die opvang. Het COA biedt hier geen ondersteuning voor. Dit geldt ook voor de organisatie van de eerste levensbehoeften, zorg, onderwijs, etc. We begrijpen dat hier veel vragen over zijn en daarom voert de VNG gesprekken met het rijk over:

- Landelijke coördinatie opvangplekken
- Matching vluchtelingen en locaties
- Uitwerking EU-status in relatie tot toegang tot onderwijs, zorg en werk (zie ook hieronder)

Op 10 maart organiseert de VNG een informatiesessie voor gemeenten van 10.00 tot 11.00. Aanmelden kan via: <https://vng.nl/aanmeldformulier-informatiesessie-voor-gemeenten-over-opvang-vluchtelingen-uit-oekraïne>

Richtlijn Tijdelijke Bescherming

De Europese Commissie heeft op 2 maart een voorstel gedaan voor een implementatiebesluit. Hierbij vraagt het aan de Raad van de Europese Unie om de Richtlijn Tijdelijke Bescherming te activeren. De Raad moet nog over dit voorstel beslissen. Indien het voorstel van de Commissie wordt aangenomen, krijgen Oekraïners waarop de richtlijn van toepassing is tijdelijke bescherming in de EU. Voor gemeenten is dit van belang omdat sommige rechten die uit de Richtlijn voortvloeien in het takenpakket van de gemeente vallen. De Richtlijn bepaalt onder meer dat personen die tijdelijke bescherming genieten in staat moeten worden gesteld om:

- In loondienst of als zelfstandige te werken;
- Toegang te krijgen tot volwassenenonderwijs, beroepsopleiding en werkervaring;
- Fatsoenlijk onderkomen te krijgen of middelen om huisvesting te vinden;
- Sociale bijstand, financiële ondersteuning en medische zorg in het geval van onvoldoende eigen middelen te krijgen;
- Jongeren jonger dan 18 jaar moeten toegang krijgen tot tenminste openbaar onderwijs.

Lidstaten dienen er zorg voor te dragen dat tijdelijk beschermden deze rechten effectief kunnen uitoefenen.

Kenniscentrum Europa decentraal houdt de berichtgeving vanuit Europa in de gaten. Een uitgebreide analyse kunt u op [hun website](#) lezen.

Opvangplekken door particulieren

VluchtelingenWerk Nederland heeft aangeboden om een ondersteunende rol te spelen in het bijeenbrengen van particuliere initiatieven. VluchtelingenWerk heeft daarvoor een website geopend (<https://www.vluchtelingenwerk.nl/nl/steun-oekraïense-vluchtelingen>). Vluchtelingenwerk biedt daar ondersteuning, ook aan gemeenten. U kunt inwoners verwijzen naar de lokale afdeling van VluchtelingenWerk.

Contracten met Gazprom Energy NL

Naar aanleiding van de inval van Rusland in Oekraïne is er een toenemende druk vanuit de samenleving om de gascontracten tussen gemeenten en Gazprom Energy NL te beëindigen. Uit [onderzoek van Europa Decentraal](#) is gebleken dat dit juridisch mogelijk is, maar daarmee wordt Russisch gas niet van de Nederlandse markt geweerd. Dit is vanwege de inrichting van de internationale gasmarkt onmogelijk. De VNG roept het kabinet daarom op om in Europees verband aan de kaak te stellen dat rond de aanbestedingseisen en de internationale gasmarkt de nodige aanpassingen moeten worden doorgevoerd. Gemeenten kunnen wel een moreel appel doen op bedrijven om waar mogelijk hun economische banden met Rusland op z'n minst te bevriezen of te verbreken. [Lees meer](#)

Cyberrisico's voor Nederland

Tussen Rusland en Oekraïne is ook een cyberoorlog aan de gang en daarmee komen ook vragen of er signalen zijn dat Nederlandse gemeenten doelwit kunnen zijn van cyberaanvallen. De Nederlandse overheid houdt de situatie rond digitale veiligheid nauwlettend in de gaten. De Informatiebeveiligingsdienst IBD staat in nauw contact met het Nationaal Cyber Security Centrum

(NCSC). Het conflict in Oekraïne heeft ook kenmerken van een cyberoorlog. Gemeenten kunnen hiermee te maken krijgen, wanneer hun systemen doelwit worden. Vooralsnog zijn er geen indicaties dat Nederlandse gemeenten een gericht doelwit vormen. Zodra blijkt dat Nederlandse gemeenten een verhoogd risico lopen, bijvoorbeeld in het geval van gericht misbruik van bepaalde soft- of hardware, dan zal de informatiebeveiligingsdienst de Chief Information Security Officers (CISO's) hiervan direct via de bestaande kanalen op de hoogte stellen. Meer informatie:

<https://www.ncsc.nl/onderwerpen/oekraïne>

Financiële steun aan Oekraïense gemeenten

De schade in Oekraïne is inmiddels gigantisch. Ook veel Oekraïense gemeenten staan voor grote uitgaven, nu al voor opvang van ontheemden, straks voor het herstel van basisvoorzieningen. De VNG heeft een concreet verzoek om financiële steun ontvangen van de Oekraïense vereniging van gemeenten (AUC), waarmee de VNG al jaren rechtstreeks en in Europees verband samenwerkt.

Wilt u bijdragen? De VNG heeft daartoe het VNG Fonds voor noodhulp, wederopbouw en vredesbevordering opengesteld. Met de eerste giften helpen we de Oekraïense vereniging AUC haar werk voort te zetten. Afhankelijk van de ontwikkelingen en van de ontvangen bedragen, kunnen we later ook bijdragen aan de wederopbouw van gemeentelijke voorzieningen. Het risico dat bijdragen op enig moment in Russische handen vallen, houden we op verschillende manieren zo beperkt mogelijk.

- ***Wij verwelkomen uw bijdrage via bankrekening NL94 BNGH 0285 1737 15 tnv VNG Fonds voor noodhulp, wederopbouw en vredesbevordering***

Uiteraard volgt t.z.t. een inhoudelijke en financiële verantwoording van de besteding. Gemeenten die financieel willen bijdragen aan puur humanitaire noodhulp via hulporganisaties, kunnen dat onder meer doen via giro 555. De VNG bespreekt met hen hoe we elkaar het beste aanvullen.

12 maart Europese dag van gemeenten voor solidariteit met Oekraïne

De VNG en het Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB) scharen zich achter de oproep #CitieswithUkraine van de voorzitter van de Europese koepelvereniging van steden, Eurocities, om op 12 maart als gemeenten stil te staan bij de situatie in Oekraïne en aandacht te vragen voor vrede. Gemeentelijke diplomatie kan grenzen beslechten tussen gemeenschappen uit alle culturen en aandacht vragen voor de principes van democratie. Daarom vraagt Eurocities gemeenten om op 12 maart met inwoners, in het bijzonder de Oekraïense en Russische gemeenschap, bij gemeentehuizen samen te komen en op te roepen tot een vreedzame oplossing voor het conflict in Oekraïne. Deze actie wordt omarmd door steden in heel Europa. Sluit uw gemeente zich hier ook bij aan? Meld u zich hiervoor aan bij de VNG, via het mailadres onderaan deze ledenbrief. Wij zullen spoedig meer informatie over de mogelijke invulling van deze dag op onze website plaatsen.

Hoe houden we u op de hoogte

De VNG heeft op haar fora een aparte groep geopend: Oekraïne. Op dit [forum](#) kunt u onderling informatie uitwisselen, suggesties doen en aanpakken delen. Daarnaast informeren we u via dit forum ook over de laatste stand van zaken en publiceren we een overzicht van de meest gestelde vragen en antwoorden.

Daar waar noodzakelijk verzenden wij een ledenbrief naar colleges en raadsleden die hierop geabonneerd zijn.

Vragen kunt u stellen via ons KCC. Bij voorkeur via info@vng.nl.

Ook op onze website is een aparte pagina over Oekraïne ingericht www.vng.nl/oekraïne.

We hebben nu te maken met een oorlog die we niet voor mogelijk hadden gehouden in 2022. Helaas is het toch zover gekomen. Het stelt u als bestuurder opnieuw voor uitdagende vraagstukken in een periode van verkiezingen. Wij wensen raads- en collegeleden veel sterkte de komende periode.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'L' followed by a horizontal line and a small flourish.

L.K. Geluk
Algemeen directeur